

očakávaní tých, ktorí ho uskutočňujú.

Aj na základe toho možno vidieť, že na kongrese bola veľmi živá diskusia, ktorá súvisela práve s rozdielnosťou vnímania možností, limitov, ale aj ohrození vyplývajúcich z procesu globalizácie. Oveľa dôležitejším momentom rezultujúcim z témy globalizácie je podstatná obsahová odlišnosť vo vnímaní samotného obsahu, rámca, možností a dôsledkov globalizácie pre rozličné civilizácie, náboženstvá kultúry vrátane filozofie. Dobrou správou pre filozofickú obec je to, že filozofi vidia priestor pre diskusiu a hľadanie odpovedí na tieto aktuálne otázky napriek ich značne rozdielnym stanoviskám k samotnému problému globalizácie. Veľa o tom napovie 22. svetový filozofický kongres, ktorý sa bude konať už o jeden a pol roka v Soule.

Vasil Gluchman

FILOZOFOVAŤ PO NOVOM **Správa z medzinárodného kolokvia**

Vie sa, že aj filozofia má svoj medzinárodný deň, ktorý pripadá na tretí novembrový štvrtok? Odpoveďou na túto otázku boli rôzne podujatia na pôde a pod egidou UNESCO v hlavnom meste Francúzska a inde.

Na pôde UNESCO to boli dve súbežné podujatia. Tým prvým bola storočnica E. Levinasa: *Lévinas a Blanchot: premýšľanie o diferencii*. Tým druhým bolo dvojdnové kolokvium (15. – 16. novembra 2006) o praktizovaní filozofie po novom na tému *Filozofia ako výchovná a kultúrna praktika: nové občianstvo*. Pri ňom sa aj osobitne zastavíme.

Kolokvium, ktoré sa podľa veľkosti mohlo nazývať aj kongresom, zorganizoval Ústav filozofických praktík (Institut de pratiques philosophiques) s jeho riaditeľom O. Brenifierom na čele v spolupráci so servisnou organizáciou francúzskeho Ministerstva školstva pre kultúru, vydavateľstvo a zdroje SCEREN (Service Culture Edition Ressources pour l'Education nationale).

Cieľom kolokvia bolo iniciovať diskusiu o potrebe filozofie ako praktiky zameranej na akt filozofovania, a to nielen v rovine pedagogickej, ale aj kultúrnej, sociálnej a politickej. Týmto dôrazom na akt filozofovania môže filozofia na jednej strane len získať na váhe a vážnosti a na druhej strane sa demokratizovať, prestať byť elitistárskou, jedným slovom naplniť klasickú tézu, podľa ktorej filozofom je každý. Či nepredstavuje filozofia to podstatné, čo je trňom v oku každej totalitne organizovanej spoločnosti?

O tomto záujme o filozofiu ako konanie svedčia rôzne podoby filozofovania, ktoré sa objavili za posledné roky: filozofovanie s deťmi, filozofické kaviarne, filozofické dielne v knižniciach a kníhkupectvách, filozofická konzultácia. V niektorých krajinách už aj podnikli konkrétne kroky za účelom zaviesť filozofiu už na základných školách. Iným dôkazom uvedomenia si dôležitosti filozofie je v ďalších krajinách vyučovanie etiky či kritického myslenia. Lenže takéto rozšírenie výučby filozofie si vyžaduje aj inú pedagogiku a didaktiku. Lebo takýto prístup k filozofii už nemôže spočívať len v definovaní pojmov a odovzdávaní poznatkov, ale aj v rozvíjaní myslenia žiakov a ich schopností usudzovania.

Takto chápaná výchova mení školu na miesto stretnutia a reflexie rôznych kultúrnych praktík s výchovným zameraním, ktorých spoločným menovateľom je opretosť o filozofiu. Filozofia v tomto zmysle je skôr pedagogickou modalitou než špecifickou disciplínou, modalitou, ktorá je prieniková, otvárajúc priestor pre diskusiu a samostatné, kritické myslenie. Týmto prístupom k filozofii sa mení aj tradičné filozofické publikum tak z hľadiska vekového, ako aj spoločenského. Na jednej strane je to dôležitosť filozofie v detskom veku – aj dieťa má svoj svetonázor – a na druhej strane je to výchova aktívneho občana praktizujúceho demokraciu a schopného „byť spolu“. Takto vymedzený cieľ kolokvia ostatne korešponduje s poslaním UNESCO vôbec a zvlášť sa

približuje k cieľom definovaným jeho Generálnym riaditeľom v *Správe o medzisektorovej stratégii pre filozofiu* zo dňa 28. februára 2005

(porov. /unesdoc.unesco.org/images/0014/001452/145270f.pdf).

Konkrétnejšie sa kolokvium nieslo v znamení rôznosti: jazykovej ako trojjazyčné francúzsko-anglicko-španielske, inštitucionálnej (škola, filozofická kaviareň, ľudová univerzita, diaľkové vzdelávanie, internet), metodologickej („Lévinov prúd“, Lipmanova metóda, psychoanalýza atď.), vekovej (dospelý – dieťa), medzinárodnej (vyše 170 účastníkov z 36-tich krajín vrátane Slovenska).

Príspevky boli zoskupené do siedmich nepomenovaných sekcií, v ktorých možno rozlíšiť nasledovné spoločné témy: 1. diskusia s filozofickým zameraním, filozofia pre deti, filozofovanie cez umenie, filozofia práce, sokratovská metóda; 2. filozofia pri prekonávaní ťažkostí s učením, filozofia v pedopsychiatrii, filozofia médií (videohry), miesto filozofie v kultúre; 3. diskusia na základnej škole, interdisciplinarita, kritické myslenie, filozof-poradca ako facilitátor (zmierovateľ konfliktov); 4. filozofovanie s deťmi v miestnej knižnici, formovanie a príprava učiteľov filozofie pre deti – „diplom filozofie pre deti“ už jestvuje –, význam filozofie pre vyučovanie tvorivosti, matematiky a pod.); 5. filozofia medzi pedagogikou a politikou, výchova k demokracii a filozofia, filozofia pre deti a práva dieťaťa, filozofia a vyučovanie ľudských práv; 6. filozofia a umelecké praktiky, filozofický talent; 7. výchova filozofického ducha, rozvoj kolektívneho uvažovania, filozofické kluby. Skutočne bohatý, rôznorodý a podnetný program, ktorého sa pisateľ týchto riadkov zúčastnil s príspevkom nazvaným *La Philosophie et la Souveraineté culturelle (Filozofia a kultúrna zvrchovanosť)*, a to v nadväznosti na požiadavku autonómnosti či zvrchovanosti myslenia.

A nakoniec, kolokvium sprevádzala výzva adresovaná všetkým účastníkom, aby sa spojili s miestnou delegáciou UNESCO vo svojich krajinách za účelom zorganizovania podobného podujatia na domácej pôde. Od argumentov zrodených počas takýchto akcií sa očakáva, že prekročia hranice a vytvoria takú dynamiku či synergický efekt, ktorý prispeje k praktizovaniu filozofie na medzinárodnej úrovni.

Jozef Sivák

S ľútosťou oznamujeme, že dňa 24. januára 2007 vo veku 60 rokov náhle skonal dlhoročný učiteľ filozofie na Katedre filozofie FiF UK a SVŠT

PhDr. Štefan Šucháň, CSc.

Čeť jeho pamiatke!